

STARTUP IN EEN SCALE-UP

De perfecte coating voor elk type glas en gewas, die een bijdrage levert aan de voedselzekerheid, voor een gelukkige en gezonde planeet. Dat is de droom van ondernemer Sadiq van Overbeek van PHYSEE. Om deze droom te verwezenlijken, ondersteunt het Startup & Scale-up Team van Rabobank de Delftse startup in deze stap naar een duurzame glastuinbouw.

Tekst: Annemarie Gerbrandy, Fotografie Linda Straathof

PHYSEE is een scale-up die zeven jaar geleden is gestart met de ontwikkeling van duurzame coatingtechnologieën voor de vastgoedwereld. De onderneming heeft nu ook een innovatieve coating voor kassen bedacht, de zogeheten PAR+ coating. "PAR+ zit nog in de pilotfase, we zijn in wezen een startup in een scale-up", vertelt Sadiq van Overbeek. "PHYSEE maakt slimme ramen en algoritmes die zonlicht omzetten in energie en data, tot voor kort alleen voor gebouwen. Daar is nu de PAR+ coating voor kassen bijgekomen. We zien echter dat het product PAR+ voor de glastuinbouw een heel ander product begint te worden dan dat SENSE is voor vastgoed. Sinds we dit hebben ingezien, hebben we daar ook intern onderscheid in aangebracht. Mede daardoor zijn de producten in een stroomversnelling geraakt. De respectievelijke teams hebben veel meer focus gekregen."

Gericht kapitaal ophalen

"Onze huidige investeerders hebben PHYSEE gebracht tot waar we nu zijn", vervolgt Van Overbeek. "Die zien het ook als een kracht dat wij als techbedrijf ons inmiddels in meerdere sectoren hebben kunnen ontplooiën. Met het onderscheid tussen de verschillende producten kan PAR+ bijvoorbeeld straks zelf gericht kapitaal ophalen bij agro-investeerders en daarmee de ontwikkeling verder versnellen via funding en het netwerk dat dergelijke investeerders inbrengen." Voor PHYSEE zelf is dit onderscheid nog wel een spannende: het bedrijf heeft een sterke cultuur, die trekt mensen aan, zegt de engineer. "Hoe zorg je ervoor dat die cultuur blijft behouden binnen aparte teams? We zitten in één pand, lunchen samen en we houden eens in de maand een gezamenlijke activiteit. Dan vertellen we elkaar op hoog niveau waar we mee bezig zijn. Maar inhoudelijk gezien is dat het dan ook, om de focus te bewaken."

Fabian Groeneveld, Startup & Scale-up Banker van Rabobank, noemt de situatie van PHYSEE uniek. "We zien niet heel vaak dat een scale-up zich op deze manier al in een vroeg stadium op verschillende producten en industrieën richt", zegt hij. "Wat je vaker ziet, is dat de takken dan compleet van elkaar worden losgetrokken en er een nieuw

STARTUP & SCALE-UP TEAM

Rabobank heeft het Startup & Scale-up Team in het leven geroepen om jonge bedrijven met innovaties of nieuwe ontwikkelingen een grotere kans van slagen te geven. Het team kan startups en scale-ups helpen door zijn netwerk in te zetten, kennis in te brengen (inclusief de inzet van sectorspecialisten en funding). Lees ook het artikel in Kas Magazine in de uitgave van juni 2020 of online op www.kasmagazine.nl.

Fabian Groeneveld en Sadiq van Overbeek

bedrijf ontstaat.” Productdifferentiatie heeft volgens Van Overbeek grote voordelen voor de nieuwe ontwikkelingen. “Met de oprichting van PHYSEE hebben we veel geleerd, maar er zijn natuurlijk ook wel fouten gemaakt. Die fouten proberen we met PAR+ niet nog een keer te maken. Er is inmiddels veel ervaring aan boord. Daarnaast kunnen we gebruik maken van de bestaande faciliteiten als Finance en HR, zaken waar je als startup niet direct een focus op hebt.” Groeneveld: “PAR+ is wat dat betreft verder dan wanneer het als een nieuwe startup was begonnen. Het bedrijf kan zich direct gaan richten op het in de markt zetten van het product.”

Valley of Death

Het Startup & Scale-up Team van Rabobank helpt mensen door het netwerk in te zetten, kennis in te brengen en funding. Groeneveld, die grotendeels vanuit YES!Delft werkt, kende PHYSEE al vanuit de smart windows. “We zijn er als bank trots op dat we PAR+ nu ook kunnen ondersteunen in de stap naar de glastuinbouw”, zegt hij. PHYSEE diende een aanvraag in bij het Innovatiefonds van Rabobank voor het opzetten van een pilot met PAR+ bij Koppert Cress in Monster. Van Overbeek: “We bevinden ons nu in de Valley of Death. Dat is de periode van het moment dat bedrijfsactiviteiten starten zonder inkomsten te genereren tot dat de inkomsten binnenkomen.” De startup kreeg 50.000

euro uit het Innovatiefonds: 25.000 euro van Rabo Zuid-Holland Midden en 25.000 euro van Rabo Westland. Groeneveld: “Elke bank heeft een eigen Innovatiefonds. In dit geval gaat het om een Delftse innovatiefonds die in het Westland van toepassing is.” Van Overbeek: “Wij hebben met het geld de pilot bij Koppert Cress kunnen bekostigen. Zonder het fonds was dat ons niet gelukt.”

PHYSEE is met de bijdragen uit het Rabobank Innovatie Fonds door het Startup & Scale-up Team over een belangrijke financiële drempel heen geholpen. Houdt hiermee de samenwerking op of zijn er meer mogelijkheden? Zolang een startup een relatie met de bank heeft en er behoefte is aan ondersteuning vanuit kennis, netwerk of funding, kunnen wij een startup begeleiden, zegt Groeneveld. “Daar zit geen eindtijd aan: bij de ene sector duurt dat langer dan bij de andere. In de glastuinbouw geldt: één proef is geen proef. Er moeten meerdere groeicycli worden getest voordat je een product als PAR+ coating op de commerciële markt kan brengen. Er is meer tijd nodig om zo’n innovatie te valideren dan bijvoorbeeld bij het opzetten van een startup in de softwarebranche het geval is.”

Groeneveld ziet dat Delft als innovatiehub het Westland en Oostland begint te ontdekken. Het Startup & Scale-up Team heeft een partnership met YES!Delft.

We zijn daar wekelijks aanwezig, zegt hij. “Voorheen kwamen de innovaties in de glastuinbouw vooral uit de teelthoek, vanuit Wageningen UR. Nu gaan die steeds meer richting de techniek. De glastuinbouw beseft dat ook. Bij TU Delft heb je bijvoorbeeld het AgTech Insitute. Die weet de weg naar de technische tuinbouw inmiddels wel te vinden.”

Op zoek naar early adapters

Volgens Van Overbeek is het heel belangrijk voor startups om ondersteuning te hebben van een partij als het Startup & Scale-up Team van Rabobank. Slechts een paar procent van de startups lukt het om groot op te schalen, weet Groeneveld. Het niet slagen van een startup heeft tal van redenen, zegt hij, zoals ontbrekende competenties binnen het foundingteam, onvoldoende marktvalidatie of het te laat of te vroeg ophalen van funding. “De startersfase is heel leuk, maar alles moet goed gaan. Je kan een fantastisch product hebben, maar als in het begin een cruciale werknemer een andere baan krijgt aangeboden of er komt een concurrent met een vergelijkbaar maar beter product op de markt, kun je alsnog met lege handen staan. Alle puzzelstukjes moeten in elkaar vallen.”

De BHAG (Big Hairy Audacious Goal) van Sadiq van Overbeek is uiteindelijk dat ‘alle kassen ter wereld gebruik maken van de luminescente coating om de

productie te verhogen’. De eerste versie van PAR+ werkt al heel goed voor bepaalde gewassen, zegt hij. “Het product is op dusdanige wijze ontwikkeld dat een maximale efficiëntie uit natuurlijk licht voor het gewas wordt behaald.” De volgende stap van PHYSEE is om meer pilots te draaien, bij voorkeur in aardbeien of komkommer, vanwege de snellere groeicycli van deze gewassen, zegt de engineer. “Maar een teler wil altijd ‘de tweede’ zijn die iets uitprobeert. Wij hebben early adapters nodig, zoals Koppert Cress.”

Van Overbeek besluit: “Mijn vraag aan Fabian is dan ook of Rabobank aardbeien- of komkommertelers kent bij wie wij deze pilots kunnen draaien.” Groeneveld: “Vanuit het Startup & Scale-up Team leg ik deze vraag bij ons Rabo-netwerk neer. Mogelijk kennen accountmanagers in het Westland of collega’s van Food & Agri landelijk bedrijven die hiervoor openstaan.”

PAR+ COATING

De PAR+ coating van PHYSEE zorgt voor een natuurlijke lichttransmissie in de kas. De lichtgevende coating zet schadelijke Uv-straling om in diffuse fotosynthetische actieve straling. Dit kan leiden tot een 7,5 procent hogere productie. Doordat er geen kunstmatig licht wordt gebruikt, wordt onnodig energieverbruik voorkomen.